REGIO DE BARONIE

Voorstel aan de Raad

Onderwerp: Ontwerp gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie

Doel activiteit	Advisering in de Ronde/Commissie Besluitvorming in Het Besluit
Wat voorafging	De bestuurlijke regiegroep Baroniesamenwerking heeft naar alle colleges een ontwerp gemeenschappelijke regeling gestuurd zodat de raad hierover een zienswijze bij zijn college kan uitbrengen
Reden van aanbieding	Kennisnemen van de ontwerpregeling. De Wgr bepaalt dat de raad de mogelijkheid heeft om een zienswijze in te dienen op het ontwerp bij het college
Van raad- en burgerleden wordt gevraagd	Fractiestandpunt innemen, waarbij de vraag wordt beantwoord of er aanleiding is om een zienswijze in te dienen bij het college

Beslispunten

1. Kennis te nemen van het ontwerp gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie (bijlage 1) en de Toelichting op de gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie (bijlage 2);
2. In het kader van de zienswijzeprocedure eventuele zienswijzen over het ontwerp kenbaar te maken aan het college.

Inleiding/Samenvatting

CONCEPT

Commentaar [AV1]: *Toelichting op dit beslispunt:*
Formeel is het aan de raad zelf om te bepalen of hij een zienswijze wil uitbrengen en wat de inhoud moet zijn. Het beslispunt is op die manier geformuleerd. Hoe iedere gemeente daarmee in praktijk omgaat kan verschillend zijn. De ervaringen met zienswijzeprocedure rondom de wijzigingen van gemeenschappelijke regelingen in 2024, leerde dat er soms ook voor gekozen werd om als college kanttekeningen te maken over de ontwerpregeling en de raad aangaf om die te betrekken bij het uitbrengen van een zienswijze. Sommige gemeenten maakten, net zoals bijvoorbeeld bij de ontwerpbegroting, een voorstel voor de raad waarin al concreet opmerkingen waren verwerkt.

De Baronie is een krachtige regio die door samenwerking aantrekkelijk en relevant wil zijn en blijven. De samenwerking tussen 10 gemeenten is eind vorig jaar (10 december ’24) door instemming van de colleges formeel gestart. In 2025 willen we de samenwerking verder formaliseren tot een samenwerking tussen gemeenten. Dit doen we door deze vorm te geven door middel van een gemeenschappelijke regeling en door deze inhoud te geven aan de hand van een kernagenda. U heeft als gemeenteraad de gelegenheid om op beide een zienswijze uit te brengen. Dit voorstel richt zich op de governance structuur dus het ontwerp van de gemeenschappelijke regeling.

De regio
De gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout en Zundert zijn samen als ‘de Baronie’ een uniek mozaïek en een krachtige regio die door samenwerking aantrekkelijk en relevant wil zijn en blijven. Samen vormen zij een Daily Urban System (DUS) dit wil zeggen dat het een netwerk van steden en dorpen is waarbinnen de belangrijkste bewegingen van haar inwoners plaatsvinden. Het is het gebied waar men woont, werkt, recreëert en voorzieningen benut. Iedere gemeente heeft hierin zijn eigen unieke kwaliteit.

Met de Baronie hebben we een krachtige regio, een regio die fungeert als een goed verbonden netwerk van steden en dorpen. Om die kracht ook optimaal weten te bundelen en te benutten, is het nodig de samenwerking verder te versterken. Zo halen we het beste uit onze regio. Of het nu gaat om wonen, bereikbaarheid, duurzaamheid of veiligheid: we moeten elkaars sterke punten benutten en regionale opgaven gezamenlijk aanpakken. Samen kunnen we ervoor zorgen dat onze inwoners met plezier (kunnen blijven) wonen, werken en recreëren, dat onze economie duurzaam kan groeien en dat bezoekers hier graag komen. Door daarin bewuster samen te werken, kunnen we beter inspelen op de dagelijkse behoeften, wensen en onzekerheden van onze inwoners. Bijvoorbeeld als het gaat om (ov-)bereikbaarheid, werkgelegenheid, zorg en voorzieningen.

Samen met uitvoeringskracht werken aan de grote maatschappelijke opgaven
Maatschappelijke opgaven worden steeds complexer en grensoverschrijdender. Daarmee groeit de dringende noodzaak voor samenwerking tussen onze gemeenten. Dat heeft deels te maken met de schaalvoordelen die samenwerking in organisatorisch opzicht biedt. Maar het komt ook omdat deze uitdagingen zich niet beperken tot één gemeente of een klein deel van de regio. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de huisvesting van Oekraiënse ontheemden of van andere doelgroepen, die we al in regionaal verband oppakken en in onderlinge afstemming doen. Door samen te werken, kunnen we onze uitvoeringskracht vergroten en beter inspelen op de behoeften van onze inwoners, ondernemers en bezoekers.

Samen met andere partijen
Een andere belangrijke ontwikkeling is dat onze maatschappelijke partners zichzelf ook steeds meer op regionale schaal gaan organiseren en over gemeentegrenzen heen met elkaar gaan samenwerken. Want ook daar leeft het besef dat de grote maatschappelijke opgaven zich niet houden aan de grenzen die in bestuurlijk Nederland zijn getrokken. De aanpak van deze opgaven vraagt ook steeds meer om samenwerking, op regionaal niveau, tussen ons als gemeenten en andere partijen (maatschappelijke partners, bedrijven, instellingen voor zorg, welzijn en onderwijs). Regionale en bovenregionale samenwerking biedt ons ook de kans een sterkere positie in te nemen in het gesprek met de provincie en het rijk. Op die manier kunnen we meer invloed uitoefenen op de besluitvorming, in Den Bosch en in Den Haag, op de besluitvorming die ons raakt.

Relatie tot Stedelijke Regio Breda Tilburg
De Stedelijke Regio Breda – Tilburg (SRBT) is een samenwerkingsverband van de negentien gemeenten van De Baronie en Hart van Brabant, vier waterschappen, de

provincie Noord-Brabant en het Rijk. Regio De Baronie en regio Hart van Brabant werken daarin samen omdat het ons verder helpt, we elkaar nodig hebben en elkaar kunnen versterken. Door vanuit de eigen kwaliteiten, expertise en karakter samen op te trekken kunnen genoemde thema's beter, zorgvuldig en in samenhang worden opgepakt. Voor de ontwikkeling van de stedelijke regio met een goede balans tussen groei van economie, wonen en mobiliteit, het versterken van de leefkwaliteit en het groen-blauwe karakter van deze regio. Hierbij komen thema's aan de orde die veelal de gemeentegrenzen overstijgen: woningbouw, werklocaties, wateropgave, natuurontwikkeling, verduurzaming, de mobiliteitstransitie, het landelijk gebied.

Relatie tot Regio West-Brabant
Regio West-Brabant (verder: RWB) is met het vaststellen van de Strategische Agenda 2024-2028 inhoudelijk een nieuwe koers ingeslagen. Daarnaast is het samenwerkingslandschap met de vorming van de Baroniesamenwerking en de stedelijke regio's Stedelijke Regio West-Brabant en Stedelijke Regio Breda-Tilburg veranderd. Deze ontwikkelingen zijn invloed op het takenpakket van RWB. De samenwerking rondom de thema's Mobiliteit en Ruimte is grotendeels beëindigd omdat de stedelijke regio's daarvoor de meest aangewezen overlegtafels zijn geworden. Over enkele resterende onderwerpen lopen gesprekken. Een bestuurlijke begeleidingsgroep buigt zich al enige tijd over de gewenste governancestructuur van 'RWB-nieuwe stijl'. Daartoe onderzoekt RWB in afstemming met de stedelijke regio's (inclusief De Baronie), REWIN en betrokkenen bij de verschillende uitvoeringsactiviteiten voor de regio, de gewenste rolopvatting, inrichting, financiering en rechtsvorm van de verschillende RWB-onderdelen. De verwachting is dat na de zomer hierover besluitvorming plaatsvindt in het algemeen bestuur van RWB. De financiële gevolgen hiervan zijn nog niet bekend en daarom ook niet opgenomen in de begroting 2026 van RWB.

Betrokkenheid raden
We gaven al aan dat we gezamenlijk werken aan een leefbare en veerkrachtige regio voor iedereen. Dit alles draagt bij aan een relevante en aantrekkelijke regio. We streven – zowel regionaal als bovenregionaal – naar niet meer, maar betere en efficiëntere vergaderstructuren. En naar meer en betere betrokkenheid van de gemeenteraden. Want we vinden het ook belangrijk dat de raden van de tien gemeenten zich betrokken gaan voelen bij deze samenwerking en de mogelijkheden hebben om invloed uit te oefenen. De manier waarop dat vorm krijgt, is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Maar daarnaast heeft de raad meer mogelijkheden. Bijvoorbeeld door te gaan werken met een regionale raadsadviescommissie. Het is aan de raden zelf om daartoe een besluit te nemen.

De ontwerpregeling
De ontwerpregeling zoals deze nu voor u ligt betreft een collegeregeling waarin geen bevoegdheden worden overgedragen. Eerder is gesproken over een 'lichte' gemeenschappelijke regeling. Deze term kan op tweeërlei manieren worden uitgelegd, een 'lichte' regeling in juridische zin of in inhoudelijke zin. Een regeling met openbaar lichaam is in principe de zwaarste vorm van een gemeenschappelijke regeling omdat de regeling daarmee rechtspersoonlijkheid verkrijgt. Deze gemeenschappelijke regeling heeft een openbaar lichaam zodat men personeel kan aanstellen wat de continuïteit van de samenwerking kan waarborgen. Een tweede belangrijk kenmerk van de regeling is dat de raden geen bevoegdheden op grond van wet- en regelgeving overdragen aan de gemeenschappelijke regeling. Daarom is er ook geen aanleiding om de raden de gemeenschappelijke regeling mede te laten treffen. De gemeenschappelijke regeling regelt slechts het toekennen van een overleg- en adviesfunctie aan met name de diverse portefeuillehoudersoverleggen. In die zin is er dan ook sprake van een gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam in een zo licht mogelijke vorm. Het gevolg hiervan is dat

besluiten die in Baronie verband genomen worden altijd door de afzonderlijke colleges van de deelnemende gemeenten moeten worden genomen.

Verder is de ontwerpregeling tot stand gekomen met de volgende gedachten. De Baronie is van ons allemaal. Zo gaat de betrokkenheid van gemeenteraden verder dan enkel informeren en krijgt de gemeenteraad een actieve rol op het proces om te komen tot een kernagenda. Financieel gezien dient de bijdrage per inwoner benut te worden om de samenwerking in stand te houden. Hiervan wordt bijvoorbeeld het Baroniebureau betaald en worden regiodagen georganiseerd. De programma's en activiteiten van de verschillende coalities dienen zelf middelen te regelen.

Er is een toelichting gemaakt bij de ontwerpregeling. Deze toelichting is bedoeld als onderlegger en maakt geen onderdeel uit van de regeling. Over de toelichting kunnen dan ook geen zienswijzen worden ingediend.

Gevolgd proces
De regeling die nu voor u ligt is eerder zowel ambtelijk als bestuurlijk besproken. Ook is er gedurende de regionale radenbijeenkomst van 21-5 een toelichting gegeven over de beoogde gemeenschappelijke regeling. Verder is hier het gesprek gevoerd met de aanwezige raadsleden over aandachtspunten bij de vorming van de gemeenschappelijke regeling. De ontwerpregeling die u nu ziet is met deze reacties verrijkt. De wet gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat u als gemeenteraad de gelegenheid krijgt om een zienswijze uit te brengen over de ontwerpregeling.

Mogelijkheid tot uitbrengen van een zienswijze
De bestuurlijke regiegroep heeft de ontwerpregeling toegezonden naar alle colleges en verzoekt de colleges om hiermee in te stemmen. Conform de voorschriften uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) moeten de colleges de raden in de gelegenheid stellen om een zienswijze over het ontwerp uit te brengen. Het kenbaar maken van een zienswijze over een ontwerp van een gemeenschappelijke regeling is meer te vergelijken met de procedure voor wensen en bedenkingen dan met andere zienswijzenprocedures in de Wet gemeenschappelijke regelingen, bijvoorbeeld over de begroting. Daarbij wordt immers een zienswijze gevraagd op een besluit van het samenwerkingsverband. In dit geval gaat het echter om een ontwerpregeling van het college. De termijn voor het uitbrengen van een zienswijze is acht weken. Uw raad kan ook afzien van het kenbaar maken van een zienswijze. In dat geval is het wenselijk om dit zo snel mogelijk aan het college te laten weten.

Beoogd effect van besluit
De raad in de gelegenheid stellen bij het college een zienswijze uit te brengen op het concept van de gemeenschappelijke regeling Regio De Baronie. Na ontvangst van alle zienswijzen zal worden afgewogen of deze aanleiding geven tot het afzien van of het wijzigen van de regeling. De eventueel aangescherpte gemeenschappelijke regeling zal opnieuw naar de raden worden verstuurd in het vierde kwartaal van 2025. Dan zullen de colleges de raden om toestemming vragen om de regeling te mogen vaststellen.

Uitvoering van besluit
Na ontvangst van alle zienswijzen zal worden afgewogen of deze aanleiding geven tot het afzien van of het wijzigen van de regeling.

Motivering

1. **De gemeenschappelijke regeling borgt democratische legitimiteit van de samenwerking**

CONCEPT

In de gemeenschappelijke regeling zijn verantwoordelijkheden, bevoegdheden en financiering vastgelegd. Zo is het voor eenieder inzichtelijk wat de samenwerking inhoudt. Verder geeft de gemeenschappelijke regeling gemeenteraden de gelegenheid om een zienswijze uit te brengen op de begroting (wettelijk geregeld) en de kernagenda.

2. **De gemeenschappelijke regeling vergroot de continuïteit van de samenwerking.**
   De gekozen vorm met openbaar lichaam biedt namelijk de mogelijkheid om medewerkers in dienst te nemen. Hierdoor is er capaciteit om processen rondom bijvoorbeeld de Baroniedagen te borgen wat de samenwerking ten goede komt.
3. **De gemeenschappelijke regeling maakt dat de Baronie dezelfde samenwerkingsvorm heeft als Regio Hart van Brabant**
   Hiermee is Regio De Baronie zichtbaar op gelijke hoogte met Hart van Brabant wat bevorderlijk werkt in het samenwerkingsverband Stedelijke Regio Breda Tilburg waar beide gemeenschappelijke regelingen deel van uitmaken.
4. **De gemeenschappelijke regeling is een logisch vervolg op de besluitvorming van december 2024**
   Hier is 2025 betiteld als start- en overgangsjaar wat tot onder andere een gemeenschappelijke regeling moet leiden. Om tot deze gemeenschappelijke regeling te komen is er zowel ambtelijk en bestuurlijk een consultatieronde geweest. Daarnaast zijn ook de gemeenteraden betrokken gedurende de regionale radenbijeenkomst van 21 mei jl. De opgehaalde input is verwerkt in de bijgevoegde gemeenschappelijke regeling.
5. **In de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen dat gemeenteraden een zienswijze uit kunnen brengen op de ontwerpregeling**
   Dit raadsvoorstel biedt de gemeenteraad deze mogelijkheid. Dit kan bijdragen aan een gemeenschappelijke regeling waar de gemeenteraden zich betrokken bij voelen.

Kanttekeningen
Niet van toepassing.

Alternatieven
Niet van toepassing.

Juridisch
Consequenties
De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat voordat een regeling kan worden getroffen, de raden eerst in de gelegenheid moeten worden gesteld om een zienswijze over het ontwerp kenbaar te maken. Met dit voorstel wordt hieraan voldaan.

Bevoegdheid
In artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn bepalingen opgenomen over het treffen van een gemeenschappelijke regeling. Op grond van het eerste lid van dit artikel kunnen colleges van burgemeester en wethouders een gemeenschappelijke regeling treffen om een of meer bepaalde belangen van de gemeenten te behartigen. Het tweede lid bepaalt dat het ontwerp van de regeling aan de raden van de deelnemende gemeenten moet worden gezonden. Het derde lid bepaalt vervolgens dat de raden binnen acht weken na ontvangst van het ontwerp van een regeling hun zienswijze bij het college naar voren kunnen brengen.

Bekendmaking
Er is op dit moment geen sprake van een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht dat bekendgemaakt moet worden. Een eventuele zienswijze van uw raad zal door het college kenbaar gemaakt worden aan de bestuurlijke regiegroep.

Financiële gevolgen
Er zijn aan dit voorstel geen financiële gevolgen verbonden.

Communicatie

CONCEPT

Er is geen noodzaak om in verband met dit voorstel communicatie-activiteiten te ontplooien.

Planning
De eventuele door uw raad uitgebrachte zienswijze, brengen wij in bij de bestuurlijke regiegroep. Alle uitgebrachte zienswijzen worden betrokken bij het opstellen van een definitief voorstel. Dat voorstel wordt vervolgens aan de colleges van de Baroniegemeenten aangeboden. Dit gebeurt in het 4e kwartaal van 2025. Nadat wij dan een voorgenomen besluit over het treffen van de regeling hebben genomen, vragen wij uw raad om toestemming tot het treffen van de regeling. Vervolgens kan ons college definitief de regeling vaststellen. Wanneer tenslotte alle colleges een definitief besluit hebben genomen, kan na bekendmaking van de regeling, deze in werking treden.

Het college van burgemeester en wethouders van …….

secretaris, burgemeester,

Bijlagen
1. Gemeenschappelijke Regeling Regio De Baronie
2. Toelichting Gemeenschappelijke Regeling Regio De Baronie

CONCEPT